

формування свідомості сучасного суспільства.

Список використаних джерел

1. Голинська О., Зубицький В. Музика. Український інтернет-журнал // URL: <https://mus.art.co.ua/volodymyr-zubytskyi-tilky-zaraz-koly-chymalo-perezhyv-mozhesh-vyryznyi-spravzhni-tsinnosti/>
2. Котубей-Геруцька О. Chornobyldorf. Суспільне культура // URL: <https://suspilne.media/culture/232753-chornobyldorf-avtor-j-aktori-rozprovidaut-ak-opera-pro-cornobil-stala-opoviddu-pro-vijnu/>
3. Мазур Б. М. Сучасне мистецтво як інструмент формування свідомості суспільства.
4. Савчин Л. М. Роль мистецтва у соціумі: вивчення дисциплін мистецького циклу у вузі.
5. Станкович Є. «Коли цвіте папороть». Музика. Український інтернет-журнал // URL: <https://mus.art.co.ua/evhen-stankovych-koly-tsvite-paporot/>

Панченко Оксана,
викладачка Комунального закладу
початкової спеціалізованої освіти
«Мистецька театральна школа» (м. Одеса)

ІНКЛЮЗІЯ В МИСТЕЦЬКІЙ ОСВІТІ: ПРОБЛЕМИ СЬОГОДЕННЯ

***Анотація.** Кожна людина має право на вільний розвиток особистості, на освіту – як загальну, так і спеціалізовану. Однією з ключових компетентностей, яку має формувати освіта, європейською спільнотою визнано культурне усвідомлення та самовираження. Мистецька освіта спрямована на професійну художньо-творчу самореалізацію особистості в різних видах мистецтва, відкриває можливості для всіх громадян, зокрема для осіб з особливими освітніми потребами. Враховуючи принцип рівності прав усіх громадян, початкова мистецька освіта повинна бути доступною для кожного, бажаного, з урахуванням його здібностей та можливостей.*

Ключові слова: дитиноцентризм, безперешкодний доступ, розумне

пристосування, інклюзія.

Останніми роками з боку держави все більше уваги приділяється питанням вільного доступу до якісної мистецької освіти, зокрема, дітей з особливими освітніми потребами. Інклюзивний підхід до багатьох сфер життєдіяльності і, зокрема, до навчання, поступово стає пріоритетним. Також не викликає сумнівів те, що мистецька освіта займає особливе місце в процесі духовно-емоційної діяльності школярів. А для дітей з інвалідністю культурно-мистецьке освітнє середовище стає безумовним підґрунтям повноцінного розвитку особистості та подолання проблем психічного та фізичного здоров'я. У цьому контексті забезпечення необхідних умов здобуття мистецької освіти дітьми з особливими освітніми потребами набуває великого значення. Оскільки інклюзивний підхід передбачає можливість вільного здобуття освіти в кроковій доступності від місця проживання, перед багатьма початковими мистецькими закладами нашої країни постає низка завдань щодо організації навчального процесу дітей з особливими освітніми потребами, впровадження якісних методик викладання та створення доступного середовища. Доступність, як це визнано в Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю, є однією з попередніх умов забезпечення реалізації прав для людей з інвалідністю, їхнього доступу до всіх сфер життя, можливості брати участь і робити свій внесок у повному обсязі та в рівній мірі в суспільство. Діти з інвалідністю, функціональними порушеннями не зможуть скористатись своїм правом на освіту, яке задеклароване державою, якщо до нього немає «доступу». Наприклад, вони можуть зіштовхнутись з бар'єрами через недоступність мистецьких шкіл та процесу навчання. Діти, які пересуваються на кріслах колісних, не зможуть відвідувати школу, якщо єдиний спосіб входу до неї – сходи; незрячі діти не зможуть оцінити витвір мистецтва на занятті з графіки / скульптури, якщо немає опису в доступному форматі (аудіо, шрифт Брайля); нечуючі діти не зможуть працювати над малюнком, ставити танцювальну композицію, якщо немає перекладача жестової мови; дитина з інтелектуальними порушеннями не зможе

скористатись запропонованим текстом для всіх учнів, якщо він не буде викладений простою мовою.

Доступність освітнього середовища – це усунення наявних бар'єрів, які заважають дитині з особливими освітніми потребами скористатись своїм правом на освіту. Доступність освітнього середовища стосується не тільки архітектурної та інформаційної доступності, а і планування навчального процесу, політики закладу, підготовки викладачів до роботи з дітьми з особливими освітніми потребами, співпраці з батьками тощо.

За офіційною статистикою в Україні проживає близько 157 тисяч дітей з інвалідністю. З метою визначення стану справ з питань забезпечення доступності до мистецької освіти у першому кварталі 2019 року Міністерством культури України було проведено опитування, в якому брала участь 551 мистецька школа. Виявлено, що в цих мистецьких школах навчається близько 1,34% учнів з інвалідністю, з них більша частина – учні з порушеннями зору (20,75%) та з порушеннями опорно-рухового апарату (19,78%).

На сьогодні існують перешкоди в частині доступу до більшості будівель, у яких розміщено мистецькі школи. Особливо гостро питання фізичної доступності стосується мистецьких шкіл, що знаходяться у старих будівлях, де важко організувати безперешкодний доступ до навчальних приміщень.

Успішна організація інклюзивного навчання у мистецьких школах не можлива і без належної підготовки фахівців, які будуть працювати з учнями з ООП. На сьогодні майбутні викладачі мистецьких шкіл не отримують компетенцій, необхідних для роботи з особами з ООП, викладачі, які прагнуть отримати необхідні знання, та рекомендації, підвищують власну кваліфікацію переважно шляхом самоосвіти. Крім того, на законодавчому рівні не врегульоване питання щодо механізмів стимулювання та заохочення викладачів, які працюють з особами з ООП. Для досягнення цієї мети необхідно відкриття відповідних спеціальних курсів підвищення кваліфікації

з питань інклюзії у мистецьких школах для керівників та педагогів, за напрямками роботи. А також запровадження посад асистента викладача для роботи з ООП під час групових занять в мистецьких школах. Необхідна розробка рекомендацій щодо створення стимулів та заохочень педагогів мистецьких шкіл, які працюють з особами з ООП.

Запровадження інклюзії вимагає системних змін у суспільстві, включаючи роботу з формування суспільної думки стосовно переваг залученості всіх членів суспільства до навчання мистецтву. Варто зауважити, що митець із ООП може реалізувати свій творчий потенціал у мистецькій професії та бути успішним, так само, як і митець без ООП. Щоб особи з ООП відчували себе повноцінними учасниками освітнього процесу в мистецьких школах, необхідно проводити інформаційну кампанію для учасників освітнього процесу, спрямовану на формування толерантного ставлення до осіб з особливими освітніми потребами, розповсюджувати інформацію про творчі досягнення митців з інвалідністю чи іншими особливостями розвитку. Реалізація усіх цих заходів повинна здійснюватись у тісній взаємодії між органами виконавчої влади, засновниками мистецьких шкіл, інклюзивно-ресурсними центрами та громадськими організаціями і об'єднаннями, що опікуються питаннями навчання та творчого розвитку осіб з особливими освітніми потребами.

Отже, інклюзія – це процес, спрямований на перетворення навчальних закладів на такий освітній простір, який стимулює й підтримує не тільки учнів, а і власно членів трудового колективу. Проблема інклюзивної освіти є актуальною, оскільки кількість дітей з інвалідністю та особливостями розвитку з кожним роком зростає.

Список використаних джерел

1. Державний науково-методичний центр змісту культурно-мистецької освіти // Практичні рекомендації щодо роботи з учнями з особливими освітніми потребами в мистецькій школі. Київ, 2023.

2. Колупаєва А. А. Освіта дітей з особливими потребами за часів незалежності України: етапність у стратегічному вимірі / А. А. Колупаєва, О. М. Таранченко // *Особлива дитина: навчання і виховання*, 2016.
3. Методичні рекомендації для інклюзивно-ресурсних центрів щодо визначення категорій (типології) освітніх труднощів у осіб з ООП та рівнів підтримки в освітньому процесі / уклад. Л. І. Прохоренко та ін. Київ, 2021.
4. Підготовка до школи дітей з особливими потребами в умовах сім'ї: поради батькам / В. І. Бондар, В. І. Берзін, Л. С. Вавіна та інші. Київ : Наук. світ, 2005.

Парулава Тамара,
викладачка Полтавського фахового
коледжу мистецтв імені М. В.°Лисенка
(м.°Полтава)

РОЗВИТОК МУЗИЧНИХ ТА ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ СТУДЕНТІВ МУЗИЧНИХ КОЛЕДЖІВ ЗАСОБАМИ УКРАЇНСЬКОГО МУЗИЧНОГО ФОЛЬКЛОРУ

***Анотація.** Особлива увага у статті приділяється формуванню і розвитку музичних і творчих здібностей студентів, музично-образному, логічному і аналітичному мисленню. Увага зосереджена на уроках з музичної літератури, композиції, українського музичного фольклору. Український музичний фольклор є не тільки засобом формування патріотичного громадянина своєї держави, але й засобом розвитку музичних та творчих здібностей студента. Акцентується увага на значущості ролі педагога, який крім ґрунтовних професійних музично-теоретичних знань має володіти знаннями суміжних видів мистецтв, філософії, психології, аналізу.*

***Ключові слова:** творчі здібності, музично-образне, логічне, аналітичне мислення, патріотичне виховання, суміжні види мистецтв,*